

1

Hoito- ja käyttösuunnitelmat

- ☞ Paliskunnilla suurin tarve ja tahtotila laidunmaiden hyvän kunnon ylläpitämiseksi tai parantamiseksi
- ☞ Osoitetaan elinkeinon omaa kestävyys hakemista, voi tuoda positiivista imagoa ja hyötyä elinkeinolle
  - Paliskunnan nykyisen toiminnan kuvausta ja tulevaisuuden suunnittelua siihen liittyen, että paliskunnan laitumet pysyvät hyvänä
  - Halutaan säilyttää elinkeino ja laitumet myös tuleville sukupolville
  - Sen osoittaminen yhteiskunnalle, että asiassa toimitaan
- ☞ Tavoitteena mahdollisimman kevyt prosessi: ei rakenneta yksinkertaisesta asiasta liian byrokraattista rakennelmaa
  - Resurssit rajalliset paliskunnilla, viranomaisilla, hallinnolla
  - Oleellista että HKS:t tehdään ja niistä viestitään.
  - Porolukutyöryhmässä aloitettu asia viedään loppuun.
  - Mitä raskaampi tulee, sitä tarkemmin joudutaan kirjaamaan asioita

2

1

- ☞ Porolukutyöryhmä teki aihion. Mihin asti se velvoittaa? Voiko olla muitakin toimenpiteitä kuin ne 5, jotka voivat olla vaikuttavia? Onko jotain muitakin toimenpiteitä, joilla laitumia voidaan parantaa/säästää, jotka voitaisiin ottaa käyttöön
  - Paljon tapahtunut porolukutyöryhmän raportin jälkeen.
  - Ei kannata lukittaa niihin toimenpiteisiin, jos mahdollisia uusia, vaikuttavia keinoja laidunten ylläpitämiseen tai parantamiseen on löydettävissä ja käyttöön otettavissa
  - Ehdotetaan lisättäväksi kuudes kohta, jonka paliskunta voisi itse tuoda esille. Esim. paliskunnan hyvä väsatuotto ja teuraspainot voivat kertoa hyvästä laiduntilanteesta.

- ☞ Pitääkö kaksi valittavaa toimenpidettä olla ikuisesti samat, vai voiko niitä vaihtaa, jos havaitaan, että joku muu keino on parempi?
  - Paliskunnalla tulee olla toimivalta vaihtaa toimenpidettä
  - Valitaan kulloisessa tilanteessa se, mikä palvelee tarkoitusta: toimenpiteellä pitää olla merkitystä ja vaikuttavuutta
  - Asiaa ei saa sitoa byrokraatiaan

- ☞ Luotavalla järjestelmällä ei saa rajoittaa poronhoito-oikeutta.

3

HKS-prosessi

- ☞ Laatiminen paliskunnassa
  - Vuosikertomuksen ohessa HKS-liite
  - Valmis pohja, johon kirjataan paliskunnassa valitut toimenpiteet
  - Plk hallitus työstää

4

2

Hyväksyntä: 2 vaihtoehtoa

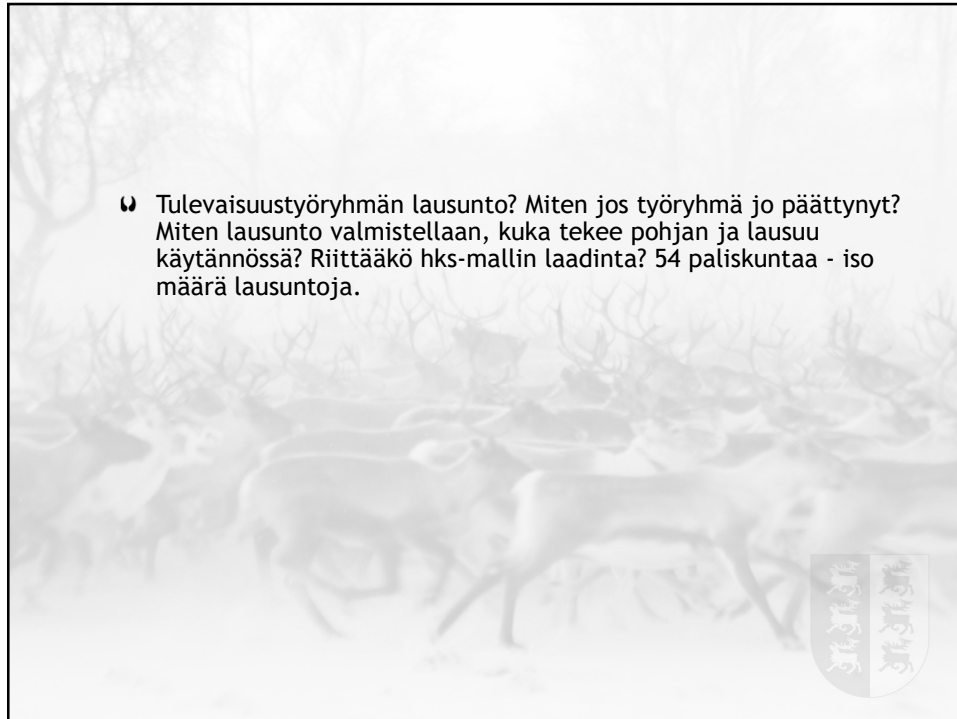
1. ELY Hyväksy/hylkää TAI tekee ehdollisen päätöksen, jos pitää täydentää?
  - Toimenpiteiden vaikuttavuus suhteessa tavoitteeseen
  - Päätökseen kirjataan seurantaindikaattorit, joita AVI seuraisi. TAI joku yleinen päätösteksti.
  - PLK valitsee keinot, joita se toteuttaa, millä perusteella ELY voisi ne hylätä?
  - Miten ELY voi etukäteen tietää vaikuttaako toimet? Paliskunnassa asiantuntemus
  - Kuka tutkii esim. paraneeko laidun?
  - Tämä vaihtoehto vaatii säädöksiä siitä, että AVI voisi seurata ELY:n päätöksen toteutumista.
  - Prosessi olisi raskas, vaatii tarkkoja auki kirjaamisia

5

Hyväksyntä: 2 vaihtoehtoa

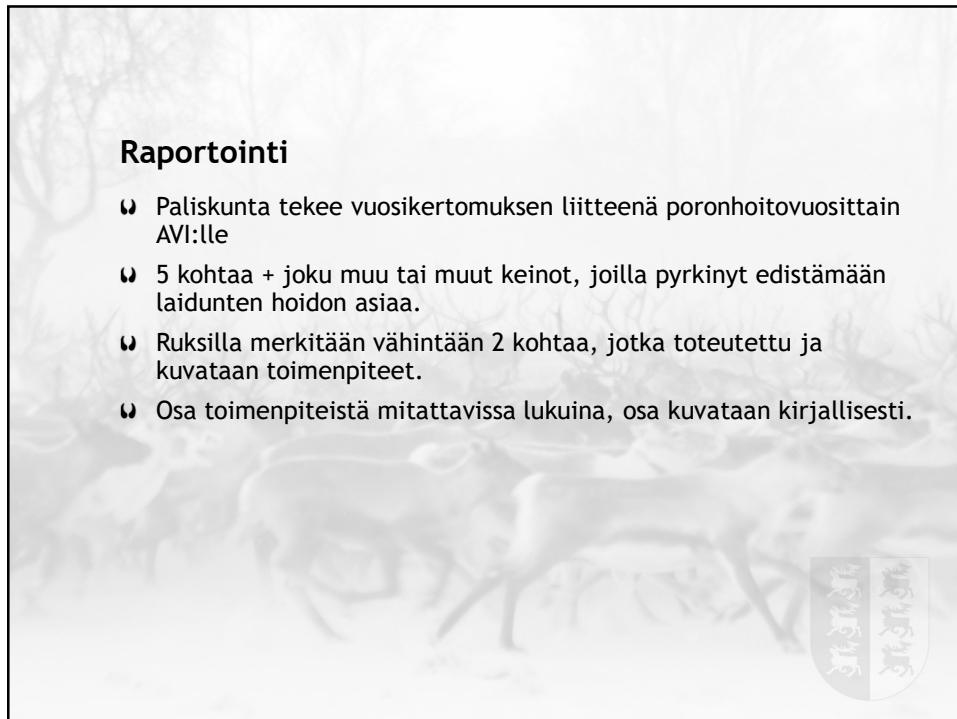
2. Paliskunta tekee lopullisen päätöksen HKS:stä *ELY:n lausunnon pohjalta*
  - Tällöin prosessi: plk:n hallitus valmistelee → lähettää ELY:lle lausuttavaksi → plk hallituksen kautta plk varsinaiselle kokoukselle päätettäväksi
  - Prosessi kevyempi
  - Seuranta vuosikertomuksen liitteen kautta, joka toimitetaan AVI:lle
  - Ei vaatisi säädösten muuttamista seurannan osalta, koska vuosikertomus toimitetaan jo nyt AVI:lle ja sanktiopykälä on PHL (52 §).

6

- ☞ Tulevaisuustyöryhmän lausunto? Miten jos työryhmä jo päättynyt? Miten lausunto valmistellaan, kuka tekee pohjan ja lausuu käytännössä? Riittääkö hks-mallin laadinta? 54 paliskuntaa - iso määrä lausuntoja.

7

Raportointi

- ☞ Paliskunta tekee vuosikertomuksen liitteenä poronhoitovuosittain AVI:lle
- ☞ 5 kohtaa + joku muu tai muut keinot, joilla pyrkinyt edistämään laidunten hoidon asiaa.
- ☞ Ruksilla merkitään vähintään 2 kohtaa, jotka toteutettu ja kuvataan toimenpiteet.
- ☞ Osa toimenpiteistä mitattavissa lukuina, osa kuvataan kirjallisesti.

8

Seuranta

- ☞ AVI seuraa, noudattiko paliskunta (paliskunnan tai ELY:n) päätöstä
- ☞ Arvioidaan täyttääkö toimenpiteet tai laiminlöikö päätöstä.
- ☞ Mikäli pitää arvioida ELY:n päätöksen noudattamista ja sanktioita, tarvitaan lainsäädäntöä
- ☞ Paliskunnan vuosikertomuksen tekemiseen ja toimittamiseen on olemassa oleva lainsäädäntö (PHA 3 §, 12 §)
- ☞ Paliskunnan päätöksen valvontaa tehdään PHL 52 §:n nojalla, ei tarvitsisi lakimuutosta
- ☞ Mikäli ei noudata, johtaako toimenpiteisiin tai ei? Laiminlöikö tahallaan omaa päätöstään vai onko jokin perusteltu syy.
- ☞ Sanktiot
  - Esim. tukisanktiot vaativat lakimuutoksia. Esim. Polurassa jo käytössä raskain mahdollinen eli tukien evääminen. Ei nähdä mahdollisena tässä.
  - Jos paliskunnan oman päätöksen laiminlyönti, PHL 52 §:n nojalla uhkasakko → paliskunnan oikaistava asia
  - Jos kyseessä osakkaan laiminlyönti, niin käräjäoikeuden kautta sakkotuomio mahdollinen (poronhoitorikkomus).

9

HKS: muuta

- ☞ Kun ei ole velvoittavaa lainsäädäntöä tekemiselle, AVI ei voi kirjoittaa uhkasakkoa tms., vaan jää paliskunnan omaan harkintavaltaan, noudattaako suositusta tekemisestä
  - Vapaaehtoisuuden pohjalta vuosikertomuksen liitteiksi
  - Tarvitaanko lisäys velvoittavasta säädöksestä PHL:n?
  - Jos vapaaehtoinen, liikkumavara ja tarkoituksenmukaisuus jää paliskunnalle. Voisi olla parhaiten ”myytävissä” paliskunnille
  - Vapaaehtoinen lähenisi ajatusta sertifikaatista ja paliskuntien omasta halusta parantaa laidunmaita ja imagoa.

10

5

Aikataulu

- ☞ Koska tulevaisuustyö on viivästynyt niin alatyöryhmän näkemyksen mukaan HKS:t voivat valmistua aikaisintaan vuoden 2023 loppuun. Vastaavan esityksen on tehnyt myös Py:n hallitus.

11

Toimenpiteet

- ☞ Alatyöryhmä käsitteli viittä kohtaa
- ☞ Kohtiin löytyy mittareita ja auki kirjoitettavia/kuvattavia asioita, joita paliskunnat voivat tuoda esille
- ☞ Kohtaan 2 (aikainen teurastus) alatyöryhmä näkee tarpeellisena Saamelaiskäräjien esittämän lisäyksen täydennettynä erillisillä-sanalla: eli teurastus 15.11. mennessä ”ja/tai ennen erillisille talvilaitumille siirtymistä”
- ☞ Alatyöryhmä suosittelee lisäksi kuudetta toimenpidettä valittavaksi, mikäli paliskunnalla löydettävissä keino, jota ei listalla mainita, jonka se pystyy hyvin perustelevaan

12